

Szczecin, dnia sierpnia 2007 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W SZCZECINIE

71-420 SZCZECIN
ul. Jacka Odrowąża 1
tel. (0-91) 423-17-76 fax (0-91) 422 - 45 - 81

P/07/131
LSZ-41021-1-07

Pan
Waldemar Brodowski
Dyrektor Oddziału Operacyjnego
Banku Gospodarki Żywnościowej S.A.
w Koszalinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła kontrolę Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. Oddziału Operacyjnego w Koszalinie, zwanego dalej „Oddziałem”, w zakresie wykorzystywania środków publicznych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) na dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych na rzecz rolnictwa w okresie od 1.01.2004 r. do 30.04.2007 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 27.06.2007 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Oddział zadań dotyczących udzielania preferencyjnych kredytów inwestycyjnych oraz nadzoru nad ich wykorzystaniem i rozliczeniem, mimo stwierdzenia nieprawidłowości, nie mających jednakże istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

W okresie objętym kontrolą, do Oddziału wpłynęło 49 wniosków o udzielenie preferencyjnych kredytów inwestycyjnych na działalność rolniczą. Jeden z nich został załatwiony odmownie ze względu na negatywną ocenę planowanego przedsięwzięcia. Pozostałe wnioski

¹ j.t. Dz.U. z 2001 r., Nr 85, poz. 937 ze zm.

zostały rozpatrzone pozytywnie i na ich podstawie udzielono 48 kredytów o łącznej wartości 16.145,2 tys. zł, w tym 17 na kwotę 5.120 tys. zł na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie (linia IP) i 17 na sumę 4,805 tys. zł na zakup gruntów (linia KZ). W związku z udzieleniem tych kredytów Oddział – w badanym okresie – otrzymał dopłaty ARiMR do ich oprocentowania w łącznej kwocie 739 tys. zł.

Badania kontrolne – obejmujące dokumentację 38 kredytów o łącznej wartości 15.788,8 tys. zł (wszystkie udzielone w kwocie 50 tys. zł i wyższej) – wykazały, że przy udzieleniu 37 z nich (o łącznej wartości 15.588,8 tys. zł) przestrzegane były obowiązujące zasady i procedury, ustalone w umowach z 2.10.2001 r. i 30.06.2005 r. zawartych pomiędzy ARiMR a Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie (BGŻ).

Kontrola wykazała 1 przypadek naruszenia, przez Oddział, zasad ustalonych w ww. umowie z 30.06.2005 r., który dotyczył kredytu preferencyjnego w linii IP w kwocie 200,0 tys. zł, odpowiadającej 1,3% wartości badanej próby. Kredyt ten został udzielony po zawarciu w dniu 19.04.2007 r. umowy na dofinansowanie przedsięwzięcia, o łącznej wartości 340,0 tys. zł, polegającego na zakupie od Agencji Nieruchomości Rolnych gruntów rolnych, budowli i budynków (w tym mieszkalnego), mimo posiadania przez kredytobiorcę mieszkania. Według zasad określonych w ww. umowie kredyt tego typu mógł być przeznaczony m.in. na sfinansowanie zakupu budynku mieszkalnego w gospodarstwie rolnym pod warunkiem, że wnioskodawca ani jego małżonek nie posiadają takiego budynku lub mieszkania i koszt zakupu budynku mieszkalnego nie przekracza 30% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż 50 tys. zł.

Zawierając ww. umowę kredytową – Oddział posiadał niezbędne informacje o stanie majątkowym kredytobiorcy (m.in. o posiadaniu mieszkania) oraz o tym, że przedmiotem kredytowania jest nieruchomość ANR z zabudową mieszkalną. Złożone w trakcie kontroli przez Pana Dyrektora wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione, ponieważ przesłanką negatywnej oceny udzielenia kredytu jest naruszenie przez Oddział przytoczonych powyżej zasad dla linii kredytowej IP.

W świetle powyższego uzyskaną – przez Oddział z ARiMR do dnia 18.06.2007 r. – dopłatę w kwocie 643,43 zł do oprocentowania ww. kredytu należy uznać za nienależną.

NIK krytycznie ocenia stosowaną przez Oddział praktykę dotyczącą pobierania przez Bank prowizji z tytułu udzielenia kredytu, w wysokości wyższej od 2% jego wartości. Było to niezgodne z treścią ww. umów zawartych z ARiMR, w których zapisano, że stawka prowizji

pobierana przez Bank przy udzieleniu kredytów preferencyjnych nie powinna przekraczać ww. poziomu. Kontrola ustaliła 13 przypadków pobrania przez Bank zawyżonych prowizji, tj. przekraczających 2% wartości udzielonego kredytu, o łączną kwotę 7.364,46 zł.

Badania kontrolne – obejmujące dokumentację 38 kredytów preferencyjnych – wykazały również uchybienia wskazujące na niepełne lub opóźnione wywiązywanie się Oddziału z obowiązków formalnych, określonych w ww. umowach zawartych z ARiMR. Uchybienia te, które w podstawowym zakresie zostały wyeliminowane w trakcie kontroli NIK, polegały na:

- niezawiadomieniu lub zawiadomieniu po terminie o udzielonych kredytach opiniującego przedsięwzięcia inwestycyjne ośrodka doradztwa rolniczego (11 przypadków),
- nieokreśleniu w 13 umowach formy wniesienia udziału własnego kredytobiorcy, w tym w 4 z nich także wysokości tego udziału,
- niewyegzekwowaniu od kredytobiorcy przedłożenia zaświadczenia właściwego organu o braku decyzji o warunkach zabudowy gruntu będącego przedmiotem kredytowanego przedsięwzięcia (1 przypadek).

NIK pozytywnie ocenia nadzór Oddziału nad udzielonymi kredytami preferencyjnymi. We wszystkich przypadkach monitorowano kredytowane przedsięwzięcia poprzez analizę informacji finansowych składanych przez kredytobiorców oraz coroczne, z jednym wyjątkiem, kontrole prawidłowości wykorzystania środków.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. *Dokonanie zwrotu na rachunek ARiMR uzyskanych do dnia zakończenia kontroli NIK dopłat do kredytu udzielonego na podstawie umowy z dnia 19.04.2007 r. w kwocie 643,43 zł oraz odstąpienie od dalszego ich egzekwowania.*
2. *Stosowanie w umowach o kredyt preferencyjny wysokości prowizji na poziomie nie przekraczającym ustalonego w umowie, zawartej z ARiMR oraz zwrócenie 13 kredytobiorcom części pobranej, w zawyżonej wysokości, prowizji na sumę 7.364,46 zł.*
3. *Przestrzeganie procedur i zasad dotyczących przedkładania przez kredytobiorców wymaganych dokumentów, informowania ośrodków doradztwa rolniczego o zawarciu umów kredytowych oraz przeprowadzania z wymaganą częstotliwością kontroli wykorzystania preferencyjnych kredytów inwestycyjnych.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Dyrektora, w terminie miesiąca od dnia otrzymania niniejszego

wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji ich lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.